

Шарҳ

Олий суд Пленуми қарори

**СУДЛАР ТОМОНИДАН ҚОНУН
ХУЖЖАТЛАРИНИНГ АНИҚ ВА БИР
ХИЛДА ҚҮЛЛАНИШИГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ**

► (Бошланиши 1-бетда)

Ўз навбатида, хукуқни кўлловичлар томонидан қайд этилган қонунни тўғри қўллаш, бу борада баркарор суд ва тергов амалиётини шакллантириш мақсадида амалдаги қонунчилик ҳужжатларига киритилган оилавий, майший, жисмоний, иқтисодий, руҳий каби тазайик ва зўравонликларга берилган тушунчаларнинг шархлари, оилавий (майший) зўравонлик учун жинойи жавобгарлик белгиланиши муносабати билан айбдорнинг ҳаракатларини ушбу модда билан квалификация қилишга оид ўзига хос хусусиятлари, зўравонлик билан боғлиқ маъмурий хукуқбузарликлар ва жиноятлар учун жазо тайминлаш, жазодан озод қилиш қондайларига киритилган ўзgartирishларнинг эътиборга молик ҳолатлари юзасидан судларга тегишли тушунтиришлар берилишини тақօсди.

Шу сабабли Олий суд Пленуми томонидан 2023 йил 20 ноябрда **“Хотин-қизлар ва болалар хукуқлари, эркинликлари ҳамда қонуний манфаатларини ишончли ҳимоя қилиш тизими янада тақомиллаштирилиши натижасида Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзgartиши ва қўшимчалар киритилганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг маъмурий ҳукуқбузарлик ҳамда жиноят ишлари бўйича айрим қарорларига ўзgartиши ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”** ги қарор қабул қилинди.

Унда оилавий (майший) зўравонликдан бошқа жиноятларни фарқлашда юзага келиши мумкин бўлган тушунмовчиликларнинг олдини олиш мақсадида қатор тушунчаларга таътиф берилди.

Оилавий (майший) зўравонлик — оила аъзосининг бошқа оила аъзосига нисбатан унинг ҳукуқлари, эркинликлари, қонуний манфаатларини бузадиган, жисмоний ва (ёки) руҳий азоб-уқубатларга олиб келадиган, унинг ҳукуқларини чекладиган ёки бузадиган, бандага шикаст етказилишига сабаб бўладиган қасддан қодир этиладиган жисмоний ёки руҳий характеристикинга хатти-харакатни қодир этилишидир.

Оилавий (майший) жисмоний зўравонлик — кундаклик турмушда оиланинг бир ёки бир гурух аъзолари томонидан бошқа бир аъзосининг шаъни ва қадр-кимматини таҳқиқлаш, уларнинг шахсий, мулкий ҳукуқларини амалга оширишини чеклаш, мулкига шикаст етказиш, нобуд қилиш ёки ҳаёт ёхуд соглиги

харакатларни англатади.

Оилавий (майший) руҳий зўравонлик — кундаклик турмушда оиланинг бир ёки бир гурух аъзолари томонидан бошқа бир аъзосининг шаъни ва қадр-кимматини таҳқиқлаш, уларнинг шахсий, мулкий ҳукуқларини амалга оширишини чеклаш, мулкига шикаст етказиш, нобуд қилиш ёки ҳаёт ёхуд соглиги

► (Бошланиши 1-бетда)
Шу билан бирга, хусусийлаштириш жараёнинг хорижий инвесторлар ва маҳаллий сармоядорларни кенг жалб қилишни рағбатлантириш зарурияти мавжуд. Бу эса, албатта, тубдан янгича ёндашувларни талаб қиласди.

Жумладан, 1991 йилда қабул қилинган “Давлат тасаруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш тўғрисида” қонун бугунги кун талабларига жавоб бермайди. Қолаверса, хусусийлаштириш масаласи 11 та қонун, Ўзбекистон Президентининг 19 та фармон ва қарорлари, Вазирлар Мажкамасининг 27 та қарори ҳамда бир катор меъёрий ҳужжатлар билан тартибига солиниши унутмайлик.

Шунингдек, амалдаги қонунда хусусийлаштиришнинг кимошиби ва танлов каби фақат 2 та услуби назарда тутилган, холос. Ҳалқаро тажриба эса, хусусийлаштиришнинг 4 тадан 10 тагача услуби қўлланилади. Жумладан, Германия ва Болгарияда 6 тадан, Чехияда 7 та ва Польшада 10 та усул мавжуд.

Ҳозирда давлат мулки “E-auktion” электрон савдо платформаси орқали мувоффақиятли тарзда сотилмоқда. Аммо амалдаги қонунда давлат активларини электрон-онлайн аукцион савдоларида сотиш маънудланганини aloxiда қайд этиши жоиз.

Масалан, аукцион ташкил килинганидан бўён

хозирга қадар 4,9 триллион сўмлик 2 минг 727 та давлат мулки сотилган. Бинобарин, хусусийлаштириш соҳасида давлат органлари ваколатларининг чегаралари аниқ ёритилди.

Бундан ташкил оиласидаги жинсий

зўравонлик тушунчасига – биргаликдаги турмушда оиланинг бир ёки бир гурух аъзолари томонидан бошқа бир аъзосининг жинсий эркинлиги ёки жинсий дахлсизлигига таҳовуз қилиш, деб таътиф берилди.

Яна шуни қайд этиши керакки, номусага тегиши ва жинсий эҳтиёжни

тўғрисидаги қарор Вазирлар Мажкамаси ёки уваколат

берган давлат идоралари,

шунингдек, маҳаллий давлат ҳокимиюти органлари томонидан қабул

қилинши ёки ахволдаги шахс ҳисобланниши, бунда айбор жабрланувчи-

нинг ожиз ахволда эканни англган ёки англамагани аҳамиятга эга

эмаслиги белгиланмаган.

Ҳусусийлаштириш тўғрисидаги қарор Вазирлар Мажкамаси ёки уваколат берган давлат идоралари, шунингдек, маҳаллий давлат ҳокимиюти органлари томонидан қабул қилинши ёки ахволдаги шахс ҳисобланниши, бунда айбор жабрланувчи-нинг ожиз ахволда эканни англган ёки англамагани аҳамиятга эга

эмаслиги белгиланмаган.

Ўн тўрт ёшга тўлмаган вояга етмаганлар, яъни кичик ёшдаги болалар ожиз ахволдаги шахс ҳисобланниши, бунда айбор жабрланувчи-

нинг 14, 16 ёки 18 ёшга тўлмаган

вояга етмаган фарзандлар она

мехри ва ғамхўрлигидан тўлиқ

бахраманд бўлишиди.

Қонун устуворлиги тамоили Гурлан туманида яшовчи Қадамбой Ҳусаиновнинг бузилган ҳукуқларини қайта тиклаш жараёнida ҳам яққол намоён бўлди. У

2007 йилнинг июн ойидан ўтган

йилнинг март ойигача Гурлан

тумани ҳожимлигининг Иқтисодиёт

ва молия бўлимида хисобчи-иқтисодчи вазифасида фаолият юритиб келган. Аммо ўтган

йил бошида унга иккى ойдан

сўнг вазифасидан озод қилинниши ҳақидаги огоҳлантириш хати

берилади. Унбу муддат тугагач,

у билан тузилган мөхнат шартномаси

Хоразм вилояти Иқтисодиёт

ва молия бошқармаси бошлиғининг 2023 йил 23 марта

даги бўйргуига биноан бекор қилинади. Бунга эски таҳрирдаги

Мөхнат кодексининг 100-модда-

си иккичи қисми 1-банди асос

чилиб олинади.

Табиийки, бундан норози

бўлган Қ.Ҳусаинов

Хоразм вилояти қасаба уюшмалари бирлашмаси мурожаат қиласди. Ўз

навбатида, мурожаат ўрганиб

чикилгач, Қ.Ҳусаиновни ишдан

бўшатилиши мөхнат қонунчили-

ги зид экани қайд этилиши, қас-

аба уюшмалари бирлашмаси

томонидан судга даъво аризаси

киритилди.

Суд даъво аризасида кўса-

тилган ҳолатларни синчилкаб

ўғриниб чиқиб, Қ.Ҳусаиновни

ишдан бўшатишида эски таҳри-

рдаги қисми таҳрирдаги қисми

таҳрирдаги қисми таҳрирдаги

қисми таҳрирдаги қисми таҳри-

рдаги қисми таҳрирдаги қисми

таҳрирдаги қисми таҳрирдаги

қисми таҳрирдаги қисми таҳри-

рдаги қисми таҳрирдаги қисми

таҳрирдаги қисми таҳрирдаги

қисми таҳрирдаги қисми таҳри-

рдаги қисми таҳрирдаги қисми

таҳрирдаги қисми таҳрирдаги

қисми таҳрирдаги қисми таҳри-

рдаги қисми таҳрирдаги қисми

таҳрирдаги қисми таҳрирдаги

қисми таҳрирдаги қисми таҳри-

рдаги қисми таҳрирдаги қисми

таҳрирдаги қисми таҳрирдаги

қисми таҳрирдаги қисми таҳри-

рдаги қисми таҳрирдаги қисми

таҳрирдаги қисми таҳрирдаги

қисми таҳрирдаги қисми таҳри-

рдаги қисми таҳрирдаги қисми

таҳрирдаги қисми таҳрирдаги

қисми таҳрирдаги қисми таҳри-

рдаги қисми таҳрирдаги қисми

таҳрирдаги қисми таҳрирдаги

қисми таҳрирдаги қисми таҳри-

рдаги қисми таҳрирдаги қисми

таҳрирдаги қисми таҳрирдаги

қисми таҳрирдаги қисми таҳри-

рдаги қисми таҳрирдаги қисми

таҳрирдаги қисми таҳрирдаги

қисми таҳрирдаги қисми таҳри-

рдаги қисми таҳрирдаги қисми

таҳрирдаги қисми таҳрирдаги

қисми таҳрирдаги қисми таҳри-

рдаги қисми таҳрирдаги қисми

таҳрирдаги қисми таҳрирдаги

қисми таҳрирдаги қисми таҳри-

рд

**Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг
ҚАРОРИ**

**Хотин-қизлар ва болалар хуқуқлари, эркинликлари ҳамда қонуний манфаатларини ишончли ҳимоя қилиш тизими
янада такомиллаштирилиши натижасида Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун хужжатларига ўзгартиш
ва қўшимчалар киритилганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг маъмурӣ
хуқуқбузарлик ҳамда жиноят ишлари бўйича айрим қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида**

►(Бошланиши 1-бетда)

оилавий (маиший) зўравонлик деганда, оила аъзосининг бошқа оила аъзосига нисбатан унинг хукуқларини, эркинликларини, қонуний манфаатларини бузадиган, жисмоний ва (ёки) руҳий азоб укубатларга олиб келадиган, унинг хукуқларини чеклайдиган, баданга шикаст етказилишига сабаб бўладиган қасддан содир этиладиган жисмоний, руҳий, иқтисодий ёки жинсий характердаги хатти-ҳаракатлар;

оилавий (маиший) жисмоний зўравонлик деганда, кундалик биргалиқдаги ҳаёт (турмуш)да оиласнинг бир ёки бир гурух аъзолари томонидан бошқа бир аъзосининг соглиги ёки жисмоний дахлизизлигига тажовуз қиладиган файриқонун харакатлар;

оилавий (маиший) руҳий зўравонлик деганда, кундалик биргалиқдаги ҳаёт (турмуш)да оиласнинг бир ёки бир гурух аъзолари томонидан бошқа бир аъзосининг шавни ва қадр-кимматини таҳқирлаш, уларни шахсий, мулкий хукуқларини амалга оширишни чеклаш, таълим олиш, согликини саклаш, меҳнатга оид хукуқини амалга оширишга тўсқинлик қилиш, якин қариндошларидан ахратиб қўйиш, мулкига шикаст етказиш, нобуд қилиш, ҳаётни ёхуд соглиги учун хавфли бўлган зўрлик ишлатиш билан кўрқитишдан иборат ҳаракатлар;

оиласдаги жинсий зўравонлик деганда, кундалик биргалиқдаги ҳаёт (турмуш)да оиласнинг бир ёки бир гурух аъзолари томонидан бошқа бир аъзосининг жинсий эркинлиги ёки жинсий дахлизизлигига тажовуз қилиш билан боғлиқ қилишшар;

оилавий (маиший) иқтисодий зўравонлик деганда, кундалик биргалиқдаги ҳаёт (турмуш)да оиласнинг бир ёки бир гурух аъзолари томонидан бошқа бир аъзосининг жинсий эркинлиги ёки жинсий дахлизизлигига тажовуз қилиш билан кўрқитишдан иборат ҳаракатлар;

шахвоний шилқимлик деганда, шахснинг хошишига қарши радиша унга нисбатан шахвоний тусдаги ҳар қандай мурожаат (масалан оғзаки ёки ёзма мурожаат, интернет орқали электрон хат-хабарлар, ижтимоий тармоқларда шахсга қаратилган шахвоний тусдаги хабарлар юбориш ва ҳ.к.) ва (ёки) жисмоний ҳаракатлар;

ҳақоратомуз шилқимлик деганда, шахснинг максади фуқароларга ҳақоратомуз тегажаклик қилишдан иборат бўлиб, бошқа шахснинг обўр-эътибори, иззат-шашнини ҳақоратлаш, камситиш ҳамда уларнинг тинчлигини бузишга қаратилиб, бунда, фуқарони инсон қадр-кимmatини ҳақоратловчи сұхбатга зўrlab тортиш, шилқимлик билан унинг кўлни сильташ ёки куч билан кўлидан ушлап, бош кийимини юлқиб олиш, сигарет турунини унинг юзига пурлаш ва хоказо ҳаракатлар тушуниши лозимлиги судлар эътиборига етказисин.

Шу қаби қоидбузарликлар учун маъмурӣ ва жинсий жавобгарлик белгиланиши ушбу масалага доир моддий ҳамда процессуал қонун нормаларини тўғри татбик этилишига эришиш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг қуйидаги қарорларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритилсин:

1. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг "Вояга етмаганларнинг жиноятлari ҳақида ишлар бўйича суд амалиёти тўғрисида" 2000 йил 15 сентябрь 21-сонли қарори:

4-банди биринчи ҳатбошидаги "Вояга етмаганларнинг жиноятлari ҳақида ишлар бўйича суд амалиёти тўғрисида" деган сўзлар бўйича айрим қарорларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиши

(маиший) зўравонлик билан боғлиқ жиноятларни фарқлаши лозим.

Оилавий (маиший) зўравонлик деганда, оила аъзосининг бошқа оила аъзосига нисбатан унинг хукуқларини, эркинликларини, қонуний манфаатларини бузадиган, жисмоний ва (ёки) руҳий азоб укубатларга олиб келадиган, унинг хукуқларини чеклайдиган, баданга шикаст етказилишига сабаб бўладиган қасддан содир этиладиган жисмоний, руҳий, иқтисодий ёки жинсий характердаги хатти-ҳаракатлар;

5-банди: учинчи ҳатбошидаги "вояга етмаганларнинг ишлари бўйича шуғулланувчи комиссия" деган сўзлар "болалар масалалари бўйича комиссия" деган сўзлар билан алмаштирилсин;

куйдаги мазмундаги **бешинчи ҳатбоши** билан тўлдирилсин:

"Бунда суд хукмиде мажбурлов чорасини кўллаш ёки кўлламаслик тўғрисида асослантирилган хулосанни кўрсатиши шарт";

бешинчи ҳатбоши тегишинча олтинчи ва еттинчи ҳатбошилари деб хисоблансин;

куйдаги мазмундаги **10¹-банд** билан тўлдирилсин:

"Бунда суд хукмиде мажбурлов чорасини кўллаш ёки кўлламаслик тўғрисида асослантирилган хулосанни кўрсатиши шарт";

бешинчи ҳатбоши тегишинча олтинчи ва еттинчи ҳатбошилари деб хисоблансин;

куйдаги мазмундаги **10¹-банд** билан тўлдирилсин:

"Бунда суд хукмиде мажбурлов чорасини кўллаш ёки кўлламаслик тўғрисида асослантирилган хулосанни кўрсатиши шарт";

13-банди биринчи ҳатбошидаги "Вояга етмаганларнинг ишлари бўйича идораларро комиссия" деган сўзлар "Болалар масалалари бўйича комиссия" деган сўзлар билан алмаштирилсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг "Судлар томонидан жиноят учун жазо тайинлаш амалиёти тўғрисида" 2006 йил 3 февралдаги 1-сонли қарори:

11-банди: куйдаги мазмундаги **тўртинчи ҳатбоши** билан тўлдирилсин:

"Мазкур банднинг учинчи ҳатбошисида назарда тутилган қоид:

ута хавфли орқидистарларга, ўюшган гурух ёки жиной ўюшма аъзоларига нисбатан; тинчлик ва хавфсизликка қарши тамом бўлмаган жиноятларга; жавобгарликни оғрилаштирадиган холатларда қасддан одам ўлдириш билан; ўн опти ёшга тўлдиган жарбланувчи номусига тегиши ёки унга нисбатан ёхуд соглиги учун хавфли бўлган зўрлик ишлатиш билан кўрқитиш тушунилиши лозим.

Оилавий (маиший) зўравонлик деганда, кундалик биргалиқдаги ҳаёт (турмуш)да оиласнинг бир ёки бир гурух аъзолари томонидан бошқа бир аъзосининг шавни ва қадр-кимматини таҳқирлаш, уларни шахсий, мулкий хукуқларини амалга оширишни чеклаш, таълим олиш, согликини саклаш, меҳнатга оид хукуқини амалга оширишга тўсқинлик қилиш, якин қариндошларидан ахратиб қўйиш, мулкига шикаст етказиш, нобуд қилиш, ҳаётни ёхуд соглиги учун хавфли бўлган зўрлик ишлатиш билан кўрқитиш тушунилиши лозим.

17-бандидаги "ЖК 104-моддаси иккинчи қисмининг "з" банди, 105-моддаси иккинчи қисмининг "з" банди билан" деган сўзлар "ЖК 104-моддаси иккинчи қисмининг "з" банди, 105-моддаси иккинчи қисмининг "з" банди" деган сўзлар билан алмаштирилсин;

16-банди куйдаги мазмундаги **учинчи ҳатбоши** билан тўлдирилсин:

"Хотинини (эрини), собик хотинини (собик эрини), бир рўзгор асосида биргалиқда яшайтган шахсни ёки умумий фарзандга эга бўлган шахснинг баданига ўтрана оғир ёки оғир шикаст етказиш жиноятни маҳсус субъектили жиноятни бўлганини таҳқирлаш, уларни шахсий, мулкий хукуқларини амалга оширишни чеклашга олиб келадиган, мол-мулкига ва шахсий ашёларига қасддан шикаст етказишга қаратилган ҳаракат (ҳаракатсизлик) тушунилиши лозим.

Оилавий (маиший) иқтисодий зўравонлик деганда, кундалик биргалиқдаги ҳаёт (турмуш)да оиласнинг бир ёки бир гурух аъзолари томонидан бошқа бир аъзосининг шавни ва қадр-кимmatини таҳқирлаш, уларни шахсий, мулкий хукуқlарini амалга оширишни чеклаш, таълим олиш, согликини саклаш, меҳнатга оид хукуқinи амалga оширишга тўsқinlik қiliш, яkiн қarindoshlaridann aхratiB қўyish, mulkiiga shikaSt etkazish, nobud қiliSh, ҳaётini ёxud sogliGi учun xavfli bўlgan zўrlik iShlatiSh bilan kўrkitiSh tushuniShiShi lozim".

18-бандидаги "ЖК 104-моддаси учинчи қисмининг "а" банди, 105-моддаси иккинчи қисмининг "а" банди билан" деган сўзлар "ЖК 104-моддаси учинчи қисмининг "а" банди, 105-моддаси иккинчи қисмининг "а" банди, 126¹-моддаси бешинчи қисмининг "а" банди, 126¹-моддаси еттинчи қисмининг "а" банди" деган сўзлар билан алмаштирилсин;

19-банди: биринчи ҳатбошидаги "ЖК 104-моддаси учинчи қисмининг "б" банди, 105-моддаси иккинчи қисмининг "б" банди билан" деган сўзлар "ЖК 104-моддаси учинчи қисмининг "б" банди, 105-моддаси иккинчи қисмининг "б" банди, 126¹-моддаси саккизинчи қисмининг "б" банди билан" деган сўзлар билан алмаштирилсин;

20-банди: биринчи ҳатбошидаги "ЖК 104-моддаси учинчи қисмининг "б" банди, 105-моддаси иккинчи қисмининг "б" банди билан" деган сўзлар "ЖК 104-моддаси учинчи қисмининг "б" банди, 105-моддаси иккинчи қисмининг "б" банди, 126¹-моддаси саккизинчи қисмининг "б" банди билан" деган сўзлар билан алмаштирилсин;

21-банди: биринчи ҳатбошидаги "ЖК 104-моддаси учинчи қисмининг "б" банди, 105-моддаси иккинчи қисмининг "б" банди билан" деган сўзлар "ЖК 104-моддаси учинчи қисмининг "б" банди, 105-моддаси иккинчи қисмининг "б" банди, 126¹-моддаси саккизинчи қисмининг "б" банди билан" деган сўзлар билан алмаштирилсин;

22-банди: биринчи ҳатбошидаги "ЖК 104-моддаси учинчи қисмининг "б" банди, 105-моддаси иккинчи қисмининг "б" банди билан" деган сўзлар "ЖК 104-моддаси учинчи қисмининг "б" банди, 105-моддаси иккинчи қисмининг "б" банди, 126¹-моддаси саккизинчи қисмининг "б" банди билан" деган сўзлар билан алмаштирилсин;

23-банди: биринчи ҳатбошидаги "ЖК 104-моддаси учинчи қисмининг "б" банди, 105-моддаси иккинчи қисмининг "б" банди билан" деган сўзлар "ЖК 104-моддаси учинчи қисмининг "б" банди, 105-моддаси иккинчи қисмининг "б" банди, 126¹-моддаси саккизинчи қисмининг "б" банди билан" деган сўзлар билан алмаштирилсин;

24-банди: биринчи ҳатбошидаги "ЖК 104-моддаси учинчи қисмининг "б" банди, 105-моддаси иккинчи қисмининг "б" банди билан" деган сўзлар "ЖК 104-моддаси учинчи қисмининг "б" банди, 105-моддаси иккинчи қисмининг "б" банди, 126¹-моддаси саккизинчи қисмининг "б" банди билан" деган сўзлар билан алмаштирилсин;

25-банди: биринчи ҳатбошидаги "ЖК 104-моддаси учинчи қисмининг "б" банди, 105-моддаси иккинчи қисмининг "б" банди билан" деган сўзлар "ЖК 104-моддаси учинчи қисмининг "б" банди, 105-моддаси иккинчи қисмининг "б" банди, 126¹-моддаси саккизинчи қисмининг "б" банди билан" деган сўзлар билан алмаштирилсин;

26-банди: биринчи ҳатбошидаги "ЖК 104-моддаси учинчи қисмининг "б" банди, 105-моддаси иккинчи қисмининг "б" банди билан" деган сўзлар "ЖК 104-моддаси учинчи қисмининг "б" банди, 105-моддаси иккинчи қисмининг "б" банди, 126¹-моддаси саккизинчи қисмининг "б" банди билан" деган сўзлар билан алмаштирилсин;

27-банди: биринчи ҳатбошидаги "ЖК 104-моддаси учинчи қисмининг "б" банди, 105-моддаси иккинчи қисмининг "б" банди билан" деган сўзлар "ЖК 104-моддаси учинчи қисмининг "б" банди, 105-моддаси иккинчи қисмининг "б" банди, 126¹-моддаси саккизинчи қисмининг "б" банди билан" деган сўзлар билан алмаштирилсин;

28-банд

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг жиноят ишлари бўйича айрим қарорларига ўзгариш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида

► (Бошланиши 4-бетда)

9-бандидаги “Ўқотар курол, ўқ-дорилар, портловчи моддалар ёки портлатиш курилмаларини” деган сўзлар “Ўқотар курол, ўқ-дорилар, ўқотар куролнинг асосий қисмлари, портловчи моддалар, портлатиш воситалари ёки портлатиш курилмаларини” деган сўзлар билан алмаштирилсин;

10-бандидаги “Ўқотар курол, ўқ-дорилар, портловчи моддалар ёки портлатиш курилмаларини” деган сўзлар “Ўқотар курол, ўқ-дорилар, ўқотар куролнинг асосий қисмлари, портловчи моддалар, портлатиш воситаларни ёки портлатиш курилмаларини” деган сўзлар билан алмаштирилсин;

11-бандининг биринчи хатбошиси кўйидаги таҳрирда баён қилинсин:

“Айборнинг эзалигига бўлган ўқотар курол ва унинг ўқ-дориларни, шунингдек, пневматик қуролни, тифли союв қуролни (ов пичоклари, ов ханжарчалари ва ханжарлар, рапираплар, шагалар ва қиличларни), улоқтириш қуролни (камонлар, арбалетлар ва наизаларни), сигнал берувчи қуролни сақлаш, олиб юриш, ташиш қоидаларни бузиш одам ўлиши ёхуд бошқа оғир оқибатларнинг келиб чиқишига сабаб бўлса, Жиноят кодексининг 249-моддаси билан қамраб олинида ва Жиноят кодексининг бошқа моддалари билан қўшимча квалификация қилиш талаб этилмайди”;

13-банди:

Биринчи хатбошидаги “курол ва ўқ-дориларни” деган сўзлар “Ўқотар курол, ўқ-дорилар, ўқотар куролнинг асосий қисмлари, портловчи моддалар, портлатиш воситалари ёки портлатиш курилмаларини” деган сўзлар билан алмаштирилсин;

Иккинчи хатбошидаги “курол ва ўқ-дориларни” деган сўзлар “Ўқотар курол, ўқ-дорилар, ўқотар куролнинг асосий қисмлари, портловчи моддалар, портлатиш воситалари ёки портлатиш курилмаларини” деган сўзлар билан алмаштирилсин.

2. “Иқтисолиёт соҳасидаги жиноят ишлар бўйича суд амалиёти юзага келган айрим масалалар тўғрисида” 1998 йил 17 апредлаги 11-сонли қарори:

2-бандининг биринчи хатбошидаги “Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 53-моддасига мувофиқ” деган сўзлар “Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 65-моддасига мувофиқ” деган сўзлар билан алмаштирилсин;

6-бандининг биринчи хатбошидаги “Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 54-моддасига мувофиқ” деган сўзлар “Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 66-моддасига мувофиқ” деган сўзлар билан “шундай ҳаракатлар учун қўлланилган маъмурий жазо ижроси тураган кундан эътиборан (маъмурий жазо ижро этилмаган ҳолларда эса — уни ихро этиш муддати тураган кундан эътиборан), бир йил давомида содир этилган бўлса”, деган сўзлар “шундай ҳаракатлар содир этганлик учун маъмурий жазо қўллаш тўғрисидаги қарор чиқарилган пайтдан бошлаб бир йил мобайнида тақороран содир этилган бўлса”, деган сўзлар билан алмаштирилсин;

10-бандининг биринчи хатбошидаги “банкнинг тақдим қилувчига пул бериладиган-жамгарма дафтарчаси”, деган сўзлар “коносамент”, деган сўзлар билан алмаштирилсин.

3. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг “Валюта қимматиларни қонунга хилоф равиша олиш ёки ўтказишига доир ишлар юзасидан суд амалиёти тўғрисида” 2000 йил 28 апредлаги 8-сонли қарори:

8-бандининг иккинчи хатбошидаги “қўлланилган маъмурий жазони ижро этиш тутагандан кейин бир йил давомида содир этилса,” деган сўзлар “маъмурий жазо қўллаш тўғрисидаги қарор чиқарилган пайтдан бошлаб бир йил мобайнида тақороран содир этилган бўлса,” деган сўзлар билан алмаштирилсин.

4. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг “Яра-

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг
ҚАРОРИ

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг жиноят ишлари бўйича айрим қарорларига ўзгариш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида

шув тўғрисидаги ишлар бўйича суд амалиёти ҳақида” 2002 йил 14 ноябрдаги 12-сонли қарори:

4-банди:

иккинчи хатбошидаги “жабрланувчи (фуқаровий дъавогар)га” деган сўзлар “жабрланувчи (фуқаровий дъавогар)га” деган сўзлар билан алмаштирилсин;

8. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг “Суд ҳужжатларини бажаришдан бўйин товлаш ва уларнинг ижро этилишига тўсқинлик қилиш учун жиноят жавобгарликка доир қонунларни қўллашнинг айрим масалалари тўғрисида” 2009 йил 10 апредлаги 7-сонли қарори:

Пленум қарорининг сарлавҳаси “Суд ҳужжатларини бажаришдан бўйин товлаш ҳамда суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини мажбурий ижро этиш жараёнига арапланганилар учун жиноят жавобгарликка доир қонунларни қўллашнинг айрим масалалари тўғрисида” деб ўзгарилисин;

1-бандидаги “трансплантант олиши” деган сўзлар “инсон аъзоларини ва (ёки) тўқималарини олиш” деган сўзлар билан алмаштирилсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг “Судлар томонидан жиноят учун жазо тайинлаш амалиёти тўғрисида” 2006 йил 3 февралдаги 1-сонли қарори:

7-бандининг иккинчи хатбошидаги “Айни бўйнига олиб келиш” деган сўзлар “Айни бўйнига олиш тўғрисидаги арз” деган сўзлар билан алмаштирилсин;

11-банди кўйидаги мазмундаги бешинчи хатбоши билан тўлдирилсин:

“Судларнинг эътибори шунга қаратилсинки, Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 138-моддасига мувофиқ суд хокимиятининг ҳужжатлари барча давлат органлари ва бошқа ташкилотлар, мансабдор шахслар ва фуқаролар учун жавобгарликка тортимилашади.

Суд ҳужжатини бажаришдан бўйин товлаш ёки суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини мажбурий ижро этиш жараёнига арапланганиларни мажбурий ижро этиш жараёнига арапланганиларни ўзини тийиш мажбуриятини юковчи суд ҳужжатини бажаришдан бўйин товлаш учун жиноят жавобгарликка тортимилашади.

Шу муносабат билан Жиноят кодекси (бундан бўён – ЖК) суд ҳужжатини бажаришдан бўйин товлаш ёки суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини мажбурий ижро этилишига тўсқинлик қилиш билан боғлиқ қатор жиноятлар, қайсики вояга етмаган ёки меҳнатга лаёкатсиз шахсларни маддий таъминлашдан бўйин товлаш (ЖК 122-моддаси), ота-онани маддий таъминлашдан бўйин товлаш (ЖК 123-моддаси), меҳнат қилиш бузиган хукукини бузиш (ЖК 148-моддаси) биринчи қисми, суд ҳужжатини ижро этилишига тўсқинлик қилиш маъмурий жазо кўллашнинг айрим масалалари тўғрисида” деган сўзлар билан алмаштирилсин;

2-банди кўйидаги таҳрирда баён қилинсин:

“Жиноят кодекси 232, 232¹-моддадарда диспозициясида назарда тутилган суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини мажбурий ижро этилишига тўсқинлик қилиш билан шахсларни маддий таъминлашдан бўйин товлаш (ЖК 122-моддаси), ота-онани маддий таъминлашдан бўйин товлаш (ЖК 123-моддаси), меҳнат қилиш бузиган хукукини бузиш (ЖК 148-моддаси) биринчи қисми, суд ҳужжатини ижро этилишига тўсқинлик қилиш маъмурий жазо кўллашнинг айрим масалалари тўғрисида” деган сўзлар билан алмаштирилсин;

17-бандининг тўртинчи хатбошидаги “мехнатга қобилиятисиз (белгиланган тартибда биринчи, иккинчи гурух ногирони деб топилган) шахсларга” деган сўзлар “мехнатга қобилиятисиз шахслар” деган сўзлар “биринчи ва иккинчи гурух ногиронлиги бўлган шахсларга” деган сўзлар билан алмаштирилсин;

19-бандидаги биринчи хатбошидаги иккинчи кичик хатбошидаги “мехнатга қобилиятисиз (белгиланган тартибда биринчи, иккинчи гурух ногирони деб топилган) шахсларга” деган сўзлар “мехнатга қобилиятисиз шахслар” деган сўзлар “биринчи ва иккинчи гурух ногиронлиги бўлган шахсларга” деган сўзлар билан алмаштирилсин;

49-банди биринчи хатбошидаги иккинчи кичик хатбошидаги “(масалан, ЖК 228, 248, 273-моддадар);” деган сўзлар “(масалан, ЖК 126¹, 228, 248, 273-моддадар);” деган сўзлар билан алмаштирилсин;

7. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг “Судга қадар иш юритиш босқичида қамоқа олиш тарзидаги эҳтиёт чорасининг судлар томонидан кўллаш тўғрисидаги қарор чиқарилган пайтдан бошлаб бир йил мобайнида тақороран содир этилган бўлса,” деган сўзлар билан алмаштирилсин;

4. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг “Яра-

ланилиши тўғрисида” 2007 йил 14 ноябрдаги 12-сонли қарори:

1-бандидаги “Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 19, 25-моддадаридаги “жабрланувчи (фуқаровий дъавогар)га” деган сўзлар “Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 27-моддасида” деган сўзлар билан алмаштирилсин;

8. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг “Суд ҳужжатларини бажаришдан бўйин товлаш ва уларнинг ижро этилишига тўсқинлик қилиш учун жиноят жавобгарликка доир қонунларни қўллашнинг айрим масалалари тўғрисида” 2009 йил 10 апредлаги 7-сонли қарори:

масида назарда тутилган ҳолларда чет эл судлари ва арбитражларини қарорлари;

- ўзбомашчалик билан турар жойни эгаллаб олган ёки авария ҳолатида деб топилган уйларда яшаштган шахсларни маъмурий тартибида кўчириш тўғрисидаги про-кворларнинг қарорлари;

- давлат ижочиларининг қонунларни назарда тутилган ҳолларда бошқа органларнинг ҳужжатлари;

- қонунчиликда назарда тутилган ҳолларда бошқа органларнинг ҳужжатлари;

- 3-банди кўйидаги таҳрирда баён қилинсин:

“Суриштирув, тергов органлари ва судлар эътибори шунга қаратилсинки, ЖК 232-моддаси биринчи қисми диспозициясида назарда тутилган муайян ҳаракатларни содир этиши ёхуд уларни содир этишидан ўзини тийиш мажбуриятини юковчи суд ҳужжатини бажаришдан бўйин товлаш учун жиноят жавобгарликка тортимилашади.

9-банди кўйидаги таҳрирда баён қилинин:

“Суд ҳужжатларини ва бошқа органлар ҳужжатларини мажбурий ижро этиши жараёнига арапланганиларни мажбурий ижро этиши ёхуд уларни содир этишидан ўзини тийиш мажбуриятини юковчи суд ҳужжатини бажаришдан бўйин товлаш учун жиноят жавобгарликка тортимилашади.

10-бандининг биринчи хатбошиси кўйидаги таҳрирда баён қилинин:

“Суд ҳужжатини ижро этиши жараёнига арапланганиларни мажбурий ижро этиши ёхуд уларни содир этишидан ўзини тийиш мажбуриятини юковчи суд ҳужжатини бажаришдан бўйин товлаш учун жиноят жавобгарликка тортимилашади.

11-банди кўйидаги таҳрирда баён қилинин:

“Суд ҳужжатини ижро этиши жараёнига арапланганиларни мажбурий ижро этиши ёхуд уларни содир этишидан ўзини тийиш мажбуриятини юковчи суд ҳужжатини бажаришдан бўйин товлаш учун жиноят жавобгарликка тортимилашади.

12-бандининг иккинчи хатбошидаги “унинг” деган сўзлар “суд ҳужжатларини ва бошқа органлар ҳужжатларини мажбурий ижро этиши ёхуд уларни содир этишидан ўзини тийиш мажбуриятини юковчи суд ҳужжатини бажаришдан бўйин товлаш учун жиноят жавобгарликка тортимилашади.

13-бандининг биринчи хатбошидаги “окланган шахсга нисбатан фуқаровий дъавони қаноатлантиришини рад этиди,” деган сўзлар “окланган шахсга нисбатан мажбурий ижро этишини юковчи суд ҳужжатини бажаришдан бўйин товлаш учун жиноят жавобгарликка тортимилашади.

14-банди кўйидаги таҳрирда баён қилинин:

Янги ихтисослашув

Мақсад — соғлом оиласий мухитни таъминлаш

► (Бошланиши 1-бетда)

Албатта, "Оила судьялари"нинг айнан фуқаролик ишлари бўйича Намангандар туманлараро суди таркибида ташкил этилиши бежиз эмас. Чунки кейинги йилларда Намангандар шахри худудида Янги Давлатобод ва Янги Намангандар туманлари ташкил этилди. Аҳоли сони ҳам 800 минг нафардан ошиди.

Мамлакатимизда коррупциявий жиноятларга қарши муросасиз ва қатъи кураш олиб борилмоқда. Чунки коррупция ҳар қандай жасамиятни емируечи, тараққиётни ортга тортувчи ўта хавфли иллат ҳисобланади. Айниқса, давлат идоралари мансабдор шахсларининг тъзмагарлик жиноятларини содир этиши оғир оқибатларни келтириб чиқариши билан ўта хавфлидир.

Мисол тариқасида айтадиган бўлсак, Тошкент шаҳар ички ишлар бош бошқармаси жиноят қидирув бошқармаси тезкор вакили вазифасида ишланган Асомиддин Сайдуллаев (исм-шарифлар ўзгартирилган) конун талабидан шахсий манфаатни устун кўйгани туфайли шундай жиноята кўл урди.

Гап шундаки, 2021 йил июнь ойида жиноят қидирув бошқармаси томонидан гумонланувчи Фаррух Тоштемировнинг қилмиши юзасидан тезкор-қидирив ҳаракатлари ўтказилди. Шундан сўнг Ф. Тоштемировга нисбатан Жиноят кодексининг 113-моддаси 4-қисмida назарда тутилган "била туриб, бошқа шахсни ортирилган иммунитет танқислиги касаллигини юқтириш хавфи остида қолдириш ёки унга ушбу касаллигини юқтириш" айлови ёзлон килиниб, тергов ҳаракатларини амалга ошириш Чилонзор тумани ички ишлар органлари фаолиятини мувофиқлаштириш бошқармаси тергов бўлимига юклатилди. Бироқ А. Сайдуллаев тезкор-қидирив таддири давомида конунга зид равишда Ф. Тоштемировга тегиши "RedMi 9", "Samsung G2" ва "Iphone 5S" русумли телефонларни ўзида олиб қолади.

Бу бежизга эмас эди, албатта. Чунки у уяли телефонларнинг хотирасини текшириб чиқиб, "Red Mi 9" русумли телефон хотирасида айбланувчи ва Зариф Ҳамидуллаев ўрта-

Жиноятга жазо муқаррар

СУИСТЕЙМОЛ БЎЛГАН ИМОНЧ

судда нафс қутқусига учган ходимга қонуний жазо тайинланди

сидаги ахлоқисиз ёзишмалар мавжудлигини аниқлаган эди. Бинобарин, тезкор ходим 3.Ҳамидуллаевдан мўмай пулundiришни мақсад қилган эди. У 3.Ҳамидуллаевни ҳузурига чақириб, унга телефон хотирасидаги ёзишмаларни кўрсатади. 3.Ҳамидуллаев айни топади. Тезкор ходим ундан тушунириш хати ёздириб олади.

— Бу гаплардан оилан, ота-онанг ва хотининг, қариндош-уругларинг хабар топса, нима бўлишини биласанми? — дейди А. Сайдуллаев киноя билан. — Майли, қариндош-уругингга хабар бермаймиз. Лекин бу ишни терговга оширасак бўлмайди...

— Илтимос, акажон, ундей килманг, — дей 3.Ҳамидуллаев ялиниб-ёлворишга тушади.

А. Сайдуллаев айнан шуни кутиб турганди. Шу боис у "мақсад"га ўтади. Янни 3.Ҳамидуллаевнинг қилимшларини яшаш манзили ва оила аъзоларига билдирамаслик ҳамда терговга юбормаслик эвазига 10.000 АҚШ доллари миқдорда пора талаф қилиди. Аникроғи, пора миқдорини уяли телефoni экранига ёзиб кўрсатади. Бу ёзувни кўриб, 3.Ҳамидуллаев ҳаммасини тушунади ва розилик билдиради.

— Майли, мен айтган пулни

топиб келаман, ака. Фақат сиз ҳалигиларни хеч қаёқка юбормай туринг, илтимос.

— Хўл, келишидик. А. Сайдуллаев унга 3 кун мухлат беради. Бу орада 3.Ҳамидуллаев касалликка чалиниб, уйдан чиқолмай қолади. Аммо А. Сайдуллаев буни ўзича баҳонага ўйиб, 3.Ҳамидуллаевга пулни кистаб, тинимизос кўнгирок қиптаверади. 3.Ҳамидуллаев ўзининг бетоб экани, уйдан ташқарига чиқолмай ётганини ҳар қанча тушунтирамасин, бариби А. Сайдуллаев унинг сўзларига ишонмайди. Охир-оқибат тоқати-тоқ бўлган 3.Ҳамидуллаев ҳуқуқни мухофаза килувчи идораларга муарожаат қилади.

Шундан сўнг 3.Ҳамидуллаевнинг мурожаати юзасидан тезкор таддири ўтказилди. Таддири мобайнида А. Сайдуллаев келишилган пулни олиш учун таниши Руфат Абдурасуловга тегиши тўйхона олдига боради. 3.Ҳамидуллаев етиб келгач, Р. Абдурасулов уни яна кўча ичкарисига бошлаб киради. Шунда А. Сайдуллаев автор машинасидан тушмаган холда бир парча матони кўлига ўраб, 3.Ҳамидуллаевдан 8000 АҚШ доллари миқдоридаги порани олади. Бироқ валютани олаётib, ушбу холат тезкор таддири ўтказидиган тозига ташкил этиши таҳдиди остида пора талаб қилиш ёки фуқарони унинг қонуний манфаатла-

эканини сезиб қолади-ю, жиноятни шериги билан бирга қочиб кетади.

Албатта, оғир жиноий қилмиш содир этган А. Сайдуллаев муқаррар жазодан қочиб кутилпомади. Дастрлаб Бўстонлик туманида, сўнг Самарқанд ва Тошкент шахрининг турли худудларида нақ 2 йил терговдан яшириниб юрган А. Сайдуллаев кўп ўтмай кўлга олиниади. Натижада унга нисбатан жиноятни шериги бўйича Мирзо Улугбек туманини суди А. Сайдуллаевни Жиноят кодексининг 205-моддаси 1-қисми ва 210-моддаси 2-қисми "в" банди билан тўғри малакалаган. Ана шу асосларга таянган Тошкент шахар суди биринчи босқич судининг ҳуқумини ўзгаришиз қолдириб, апелляция шикоятини каноатлантирилди.

Хуласа ўрнида шуни таъкидлаш жоизки, кейинги пайтда ички ишлар органлари тизими тубдан ислоҳ қилинди. Шу аноснода соҳа ҳодимларининг меҳнати қадрланиб, улрага куляй иш шароитлари яратилди. Натижада ҳалқимизнинг тизимга бўлган ишончи сунистеъмол қилишдир. Бу эса, ўз навбатида, ҳуқуқий саводхонлини юқсалтириш, ҳодимлар ўртасида маънавий мухитни яхшилаш, бу борада тарғибот-ташвиқот ишларини янада жонлантиришни тақозо этади.

Баҳром БЕРДИЕВ,
жиноят ишлари бўйича
Мирзо Улугбек тумани
суди судъяси

Газета «Шарқ» нашриёт-матбая акциядорлик компанияси босмахонасида оғсет усулда босилди.

Босмахона манзили: Тошкент шаҳри, Чилонзор тумани, Чўпонота кўчаси, 6-йй, Тел.: 71 273-72-29 E-mail: kuch-adolatda@mail.ru

Нашир индекси: якка тартибида - 574, ташкилотлар учун - 575. Буюртма: Г-115 Қоғоз бичими: А-2. Ҳажми: 3 босма табоб. Сотува эркин нарҳда. Адади: 6035

1 2 3 4 5 6 Топшириш вақти: 21⁰⁰. Топширилди: 22³⁰.

ошироқмода.

Судга никоҳдан ажрашиш мақсадида берилган ҳар бир даъво аризаси бўйича эр-хотинларга оид маълумотлар ҳар бир маҳалла кесимида шакллантирилиб, уларни жамоатчилик иштирокида яраштириш чораларни кўриш учун вилоят оила ва хотин-қизларни кўллаб-куватлаш бошқармасига тақдим этиб борилмоқда.

Үтган йил давомида вилоят миқёсига фақатгина судларнинг иш юри тувидағи ишлар бўйича

иқки мингга яқин низолар тарафларни ўзаро келишириш йўли билан ҳал этилган, 164 та оиласида юзага келган низолар бартараф этилиб, эр хотин ярашган. Оила жамиятнинг асоси деб бежизга айтилмаган. Энг муҳими, оиласида эртанди кунимизнинг ҳақиқий эгалари — фарзандларимиз ўсиб-уплагиб, камол топтириш депозар.

Абдураҳмон САФАЕВ,
Наманган вилояти
суди фуқаролик ишлари
бўйича судлов ҳайъати
раиси

рига зарар келтирадиган оқибатларнинг олдини олиш учун пора беришга мажбур этадиган шароитта қассдан тушириш демакдир", дея қайд этилган. Мазкур қонуни асосга таянисла, А. Сайдуллаев 3.Ҳамидуллаевни жиноят иши қўзғатмаслик эвазига пора талаб қилиб, уни пора беришга мажбур бўладиган ахволга солиб қўйган.

Қолаверса, А. Сайдуллаев қонунга зид равишида Ф. Тоштемировнинг уяли алоқа воситалярни жиноят иши ҳужжатларига бириктирмай, тергов органига юормай, процессуал ҳужжатларисиз ўзида саклаб келган. Бундай киммиши билан у Ф. Тоштемиров билан ахлоқизи муносабатда бўлган бошқа шахсларни ҳам аниқлаб, улардан пул талаб қилиш ёки ўзгача тарзда манфаатдор бўлишни кўзлаган. Оқибатда унинг айби билан жиноят иши учун мухим бўлган ашёйи далиллар йўқ қилинган. Бинобарин, биринчи инстанция суди судланувчининг ҳаракатларини Жиноят кодексининг 205-моддаси 1-қисми ва 210-моддаси 2-қисми "в" банди билан тўғри малакалаган. Ана шу асосларга таянган Тошкент шахар суди биринчи босқич судининг ҳуқумини ўзгаришиз қолдириб, апелляция шикоятини каноатлантирилди.

Бу пайтда ибн Сино машақат билан Гургон вилоятига етиб олади. У карвонсарайда оғир касал бўлган саводгарни даволайди. Бундан хабар топган Гургон ҳокими Қобус ибн Вушмагир касаллиқдан азият чекаётган жиянини даволатиш учун ибн Синони қўлга олиш ва уни зудлик билан поятатхта юбориш ҳақида фармон берилади.

Баҳром БЕРДИЕВ,
жиноят ишлари бўйича
Мирзо Улугбек тумани
суди судъяси

бўлганини англайди ва шаҳардаги маҳаллалар номини айтишни сўрайди. Бир маҳалла номини айтиганда, йигитнинг "Чор мақола" рисоласида бир қатор тарихий шахслар ҳаётинга оид қизиқарли маълумотлар баён берилган. Унда айтилишича, буюк олим Абу Али ибн Сино бир неча йил Гурганждаги Маъмун академисида фаолият юритган. 1012 йилда салжуқийлар ҳукмдори Махмуд Фазнавий Хоразмни тарк этади.

Махмуд Фазнавий ибн Синони унинг ҳузурига юборишини сўраган. Аммо ибн Сино Махмуд Фазнавий ҳузурига боришини истамаган. Шу боис ўзини излаб одамлар келганини эшитиши билан яқин дўсти Абу Саҳл Масиҳий билан Хоразмни тарк этади.

Махмуд Фазнавий ибн Синони яширинча кетиб қолганини эшишиб, уни излаб топиш чорасини кўради. У хоразмлик математик ва мөхир рассом Абу Наср Арроқга ибн Синони суратини чизишни буюради. Сўнгра бошқа рассомларга Арроқ чизган суратдан киркта нусха кўчиришини топширади. Суратлар мамлакатнинг турли худудларига жўнатилиб, ибн Синони кўлга олиш ва уни зудлик билан поятатхта юбориш ҳақида фармон берилади.

Махмуд Фазнавий ибн Синони айтишни сўрайди. Суратлар мамлакатнинг турли худудларига жўнатилиб, ибн Синони кўлга олиш ва уни зудлик билан поятатхта юбориш ҳақида фармон берилади. Ҳоким кўмагида Рай шахрига етиб олган ибн Сино маълум муддат дайла-мийлар ҳукмдори Алоуддавланинг саройда хизмат қилиб, кўплаб беморларни даволайди.

Кўриниб турганидек, ҳозирлини пайтда амал қилаётган қидирив усулини аждодларимиз кашш қилишган. Қолаверса, буюк ватандомиз ибн Синони суратини чизишни топширади. Ҳоким кўмагида Рай шахрига етиб олган ибн Сино маълум муддат дайла-мийлар ҳукмдори Алоуддавланинг саройда хизмат қилиб, кўплаб беморларни даволайди.

Рустам ЖАББОРОВ,
филология фанлари
бўйича фалсафа
доктори

Қизиқарли фактлар

Хозирги пайтда масъул идоралар томонидан қидиривдаги жиноятчилар излаб топишида уларнинг фотосурат, фоторобот ва бармоқ изларидан кенг фойдаланилади. Ҳуссан, қидиривдаги кимсаларнинг суратлари тегишили идораларга тарқатилади, оммавий ахборот воситалари орқали эълон қилинади. Аслида жиноятчи одамларни фотосуратлари орқали излаш тизими 18-асрда Францияда юзага келган. Бунга фотографиянинг ихтиши сабаб бўлганди. Қизиги шундаки, Шарқда бу усул анча олдин кўлланилган. Кўйида шу ҳақда маълумот берамиз.

ҚИРҚ НУСХАЛИ СУРАТ

ёхуд "қидиривга берилган" ибн Сино

Шоир ва тарихи Низоми Арузи Самарқандийнинг "Чор мақола" рисоласида бир қатор тарихий шахслар ҳаётинга оид қизиқарли маълумотлар баён берилган. Унда айтилишича, буюк олим Абу Али ибн Сино бир неча йил Гурганждаги Маъмун академисида фаолият юритган. 1012 йилда салжуқийлар ҳукмдори Махмуд Фазнавий Хоразмни тарк этади. Табиб маҳаллалар ҳаётинга оид қизиқарли маълумотлар баён берилган. Унда айтилишича, буюк олим Абу Али ибн Сино бир неча йил Гурганждаги Маъмун академисида фаолият юритган. 1012 йилда салжуқийлар ҳукмдори Махмуд Фазнавий Хоразмни тарк этади. Табиб маҳаллалар ҳаётинга оид қизиқарли маълумотлар баён берилган. Унда айтили